PERE BALIARDA; MANEL ÁLVAREZ
De Ribes a Núria. Un viatge amb el cremallera
M.A.F., 2006. 96 pàgines

L'any 2006 es va commemorar el 75è aniversari de l'entrada en funcionament del tren cremallera de Núria. A més dels actes que es van organitzar des de Vall de Núria i des de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya, algunes editorials aprofitaren l'avinentesa per treure al mercat publicacions referents a aquest medi de transport.

Manuel Álvarez Fernández (MAF) va editar l'obra que ressenyem amb el propòsit d'oferir un producte a l'abast de tots els públics. Per aconseguir aquest fi, el llibre concedeix més rellevància a la part visual que a l'escrita, cosa que fa que sigui amè i fàcilment consultable. Ara bé, el llibre, com es diu en l'argot del món del cinema, més que una obra novedosa és un *remake* de l'obra, que amb el mateix títol i subtítol, va editar MAF el 1989. En cap moment de l'edició recent es fa cap esment a la primera, quan segurament s'hauria d'haver indicat.

Primerament, el lector trobarà un text institucional a càrrec del president dels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya, que entre altres afirmacions sosté que l'obra és un recorregut per la història gràfica més recent del cremallera. A continuació tenim el capítol anomenat Introducció, que no és altra cosa que la descripció del trajecte que fa el cremallera entre Ribes de Freser i el santuari de Núria. El text, escrit en català i en castellà, és a la part final de l'obra, i és idèntic al de l'edició de 1989. En haver passat gairebé vint anys des d'aleshores, fa que el text sigui quelcom antiquat i gens actualitzat, cosa que es posa de manifest en esmentar, per exemple, que la fàbrica SAIDA i la Papelera del Freser estan en funcionament, quan realment no estan en actiu.

A continuació hi ha la part gràfica, que constitueix el gruix de l'obra. Les imatges, totes en color, s'agrupen en els següents apartats: la línia, el perfil, túnels, ponts, estacions, el museu, el recorregut, l'entorn i el material motor. Cada imatge està acompanyada per un text breu en català i en castellà, quan en la primera edició, els textos en castellà i també en francès eren al final del llibre, en un annex.

L'apartat més ampli és el del recorregut. Les fotografies se'ns presenten en l'ordre en què fem el recorregut, és a dir, de l'estació de Ribes Enllaç a l'estació del santuari de Núria. Hi ha imatges tant de les primers màquines elèctriques, que avui no circulen, però que el 1986 —moment de preparar la primera edició de l'obra— sí ho feien, com dels nous automotors. Alhora, s'aprofiten moltes fotografies que es van fer els anys vuitanta de cara a l'obra de 1989. Per altra banda, s'ha perdut informació respecte d'aquesta edició; aleshores, en els peus de fotos es posà la data concreta de quan es va fer una imatge concreta, però aquesta referència s'ha tret de cara a la impressió de 2006, segurament per presentar unes il·lustracions recents, quan de fet no ho són. A més, s'han aprofitat alguns dels textos de la primera edició, en reproduir-se íntegrament.

La part gràfica acaba amb l'apartat dedicat al material mòbil. Hi ha una fitxa amb una fotografia i les principals característiques de cada tipologia de locomotora, de cotxe de viatgers o de vagons. A més, es recullen les dades del nou cremallera de Montserrat, i del tren groc francès.

El llibre, que no disposa d'índex ni de bibliografia, va destinat principalment als amants del món ferroviari, però també a les persones incondicionals del santuari de Núria. Per aquells que disposin de la primera edició, que està exhaurida, aquesta obra no els aportarà massa novetats. Ara bé, és una obra aconsellable per als que no tenen aquella.

Agustí Dalmau i Font